

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΣΚΡΑΜΠΛ
Α.Μ. ΠΡΩΤ/ΚΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 10483
ΤΡΙΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ 12 – ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Α.Φ.Μ. 997224100 – Δ.Ο.Υ. Ε΄ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 784 / 22.04.2024

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ «ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΛΕΞΙΚΟΥ» ΠΡΟΣ ΤΟ «ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ» ΚΑΙ Η ΕΙΣΗΓΗΣΗ – ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Τ.Ε.Γ. (22/04/2024)

ΕΡΩΤΗΜΑ Νο 549

Στο ΛΚΝ λημματογραφούνται κάποια σύνθετα ρήματα με α΄ συνθετικό το πρόθημα ξανα-. Σε όλα εμφανίζεται διτυπία στους παρελθοντικούς χρόνους, με ή χωρίς τη συλλαβική αύξηση (λ.χ. ξανάβαλα και ξαναέβαλα, ξανάβγαλα και ξαναέβγαλα, ξανάβλεπα και ξαναέβλεπα, ξανάβρισκα και ξαναέβρισκα, ξανάγινα και ξαναέγινα, ξανάγραφα και ξαναέγραφα, ξανάδωσα και ξαναέδωσα, ξανάρθα και ξαναήρθα, ξανάζησα και ξαναέζησα κλπ.).

Εμείς στο σκραμπλ το ξανα- το χρησιμοποιούμε σε όλα σχεδόν τα ρήματα. Συμφωνείτε ότι είναι δόκιμοι και οι υπόλοιποι τύποι που δεν τεκμαίρονται άμεσα από το ΛΚΝ, όπως π.χ. ξανάθεσα και ξαναέθεσα, ξανάθιξα και ξαναέθιξα, ξανάπεσα και ξαναέπεσα, ξανάριξα και ξαναέριξα, ξανάτριψα και ξαναέτριψα, ξανάχασα και ξαναέχασα κλπ.);

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Ναι, πολύ καλά κάνετε και δέχεστε το ξανα- με όλα (σχεδόν) τα ρήματα. Μόνο με πολύ λόγια ρήματα δεν θα μπορούσαμε να το δεχτούμε.

Στο ΛΚΝ το ρήμα χιονίζει λημματογραφείται ως τριτοπρόσωπο. Ωστόσο, στο αμέσως επόμενο λήμμα, δηλ. το ουσιαστικό χιόνισμα δίδεται ως ερμηνεία «το αποτέλεσμα του χιονίζω». Η λέξη «χιονίζω» που εμφανίζεται στο ερμηνεύμα του λήμματος «χιόνισμα» έχει συντακτικά τη θέση, την αξία, την έννοια ή τη σημασία ρήματος; Μήπως χρησιμοποιείται στη φράση αυτή (συντακτικά) ως απαρέμφατο ή ουσιαστικό, όπως δηλαδή και στις φράσεις "πρέπει να μάθω το Πιστεύω" ή "εξαπέλυσε ένα δριμύ κατηγορώ"; Θεωρείτε δόκιμο να κλίνουμε το ρ. χιονίζω σε όλα τα πρόσωπα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Στο λ. χιόνισμα το χιονίζω πρέπει να ληφθεί ως "η έννοια του χιονίζω", "το χιονίζει", όπως θα το έλεγε κανείς στην καθαρεύουσα. Θα κρατούσαμε το ρήμα μόνο ως τριτοπρόσωπο.

Στο ΛΚΝ το ρήμα αξίζω συνοδεύεται από το κλιτικό υπόδειγμα Ρ2.1, δηλαδή δροσίζω δρόσισα. Επίσης απουσιάζει οποιαδήποτε επισήμανση του τύπου «μόνο στο ενεστ. θέμα». Θεωρείτε δόκιμο τον αόριστο άξισα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι, άξισα με τίποτε!

Στο ΛΚΝ το ρήμα υφέρπω συνοδεύεται από την επισήμανση «μόνο στο ενεστ. θ.». Ο παρατατικός είναι ύφερπα ή υφείρπα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Υφείρπα (σπανιότατο μεν, αλλά ας μην το αποκλείσουμε).

Στο ΛΚΝ το ρήμα εκλείπω δεν συνοδεύεται από κλιτικό υπόδειγμα, αλλά δίδονται ο αόριστος β' εξέλιπα και το απαρέμφατο (υποτακτική αορίστου) εκλείψει. Θεωρείτε ότι από το απαρέμφατο αυτό προκύπτουν και οι κλιτικοί τύποι του αορίστου εξέλειψα, εξέλειψες κλπ.;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τ.Ε.Γ.: Όχι, μόνο εξέλιπα (το ΛΚΝ δεν το ονομάζει αόριστο β').